

KIS LAP

— BOHÓ VAGY, KEDVES LÁNYOM! (Lásd a 148. lapon.)

LX. köt. 10. szám.

Ára negyed-évre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

1901. márczius 10-én.

AZ ŐSÖK KINCSE.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Folytatás.)

AZ ŐREG Erdey ur sok nehéz dologba fogott már bele életében, legtöbbször jól el is végezte; de akkora fejtörést nem egyhamar okozott neki valami, mint most az a kérdés: hogyan csavarja helyre annak az csökönyös Katinkának a fejét.

— Vigyáznom kell, nehogy még rontsak a dolgon. Meg kell várnom valamely jó alkalmat, hogy szólhassak; de minden esetre módját ejtem, hogy ezek a fiatalok békében és boldogan éljenek itt együtt. Még nem tudom, miféle nagy össze kocczanása eshetett Katinkával annak az okos, komoly Andornak, csak sejtem... és hogy nem Andor a hibás, abból látom, hogy Etuska nagyon jól megfér vele, mindig együtt vannak.

Valóban, mikor az öreg ur így tünődött, Andor és Etuska ismét együtt voltak, még pedig fönn a könyvtár-teremben. És nagyon csöndesen üldögéltek, mert nem is játékon járt az eszök. Andor az asztalnál szorgalmasan irogatott, Etuska pedig az ablaknál olvasgatott, vagyis inkább csak könyvet tartott a kezében, mert igazában folyvást Andort nézte, csöndes örvendezéssel, majdnem bámuló tisztelettel. Nagy sokára fölpillantott Andor és megszólalt:

— Etuskám, talán ne is várnád, amíg elkészülök. Már a vége felé járok ugyan, de már eddig is bele unhattál a várakozásba.

— Dehogy untam! Hiszen olvasok... És megígérted, hogy mihelyt készen lesz, fölolvassod nekem.

— Meg is teszem, ámbár nem hiszem, hogy nagy gyönyörűséged teljék benne.

Tudod, csak afféle diák-munka ez. De félig-meddig becsületbeli dolog. Jó, hogy még idején eszembe jutott, mert biz' a nagy változás közepett, amely sorsomban történt megfeledeztem róla. Ugyan szépet gondoltak volna rólam régi pajtásaim!

— Talán nem is találkozol velök soha többé.

— Mindegy. Aki szavát adja, legyen ura. Tudod, Etuskám, van ott az iskolánál egy önképző és segélyző kör, melynek én is tagja voltam. Egyik tanár az elnök. A vakáció előtt a kör azt határozta, hogy a nagy iskolai szünet idejére pályázatot hirdet elbeszélő dolgozatra. Az én osztályombeli fiuk rám estek és... már csak megmondom, pedig dicsekvésnek gondolhatod... azt mondták, hogy nekem okvetlenül pályáznom kell, mert én talán a nyertesek közé juthatok, ez pedig az egész osztálynak dicsősége lesz. Meg is ígértem és ámbár nem leszek többé annak az iskolának a látogatója, beváltom ígéretemet.

— Jól teszed! Ez szép. Pajtásaid látni fogják, hogy a jó szerencsében is gondolsz reájok.

— Szeretem, hogy egyezünk, Etuskám. De most már befejezem... ha még fecsegni találnék, utasíts rendre, hogy végezzem a dolgomat.

Megint csönd lett, csak az Andor tolla percegett még jó ideig. Végre nagyot kanyarított vele és letette.

— Készen van! De biz' ez kissé hosszúra nyult. Nem tudom Etuskám, lesz-e annyi türelmed, hogy végig hallgasd.

— Hogyne volna! De tudod mit? Menjünk le a kertbe, ott valamely árnyékos padon kellemesebb lesz, mint ebben a dohos teremben.

Lementek s egy nagy fa alatt kényelmes padon helyezkedvén el, Andor felolvasta pályaművét. Etuska feszült figyelemmel hallgatta s úgy látszik nagyon szépnak találta, mert a szeme szinte csillogott az örömtől. Mikor pedig a felolvasás véget ért, a leányka tapsolva kiáltott fel:

— Nagyon szép! Gyönyörű! Okvetlenül győzni fogsz velem.

— Bajosan, szólt Andor kételkedve. Most, hogy készen van, nem igen vagyok velem megelégedve.

— De ha mondom, hogy nagyon szép! És ha te leszel a nyertes, majd értesítenek, ugy-e? Akkor talán majd Katinka is örülni fog a dicsőségednek és megbékül.

— Ellenkezőleg, bizonyosan azt fogja mondani, hogy nem illik egy Garamváryhoz afféle szegény diákokkal egy sorba állani. No, de ezt nem bánom, én másképp gondolkodom és nem akarom, hogy régi jó pajtásaim azt mondhassák: Lám, gazdag urfi lett, hát mindjárt megfélelkezett rólunk és igretéről: Ámbár . . . most jut eszembe: mégis mondhatnak valamit, ami nem dicséretes.

— Ugyan mit?

— Azt, hogy a pályázatról megemlékeztem, mert ott dicsőséget remélek, de a szegény sorsu diákokról megfélelkeztem, pedig magam is voltam olyan; tudom, milyen nehéz sor az. No, nem fogják azt mondani. Jó, hogy itt van Bódi bácsi. Kérek tőle egy százas bankót és azt bele teszem a csomagba, a segélyező egyesület részére. A csomagot ugyanis ajánlva adatom föl.

— Akkor hát siessünk be, hogy készen legyen a levél, mikor Bálint a postára megy.

Bementek. Nem látták, hogy egészen közel, a szomszéd vastag fa mögött, nagyon

buzgón tisztogatja éppen Bálint lovász a pázsitot. Sajátságos kedve telt benne, hogy mindig segítessen a kertésznek és véletlenül mindig Andor közelében. És most is az a ravasz, gonosz vigyorgás tünt fel az arcán.

— Dicsőséget vár és pénzt küld a levélben . . . Elviszem én a postára, urficskám, elviszem! De jó, hogy előre tudom.

Bódi bácsi örömet teljesítette Andor kérelmét, hogy egy kis adományt is küldhessen szegény sorsu diák pajtásainak. A levél aztán, gondosan leragasztva, a táskába került, melybe a kastélybeliek összes leveleit gyűjtötték. A táskát Bálint vitte naponkint a postára.

— Így ni! szólt Andor vidáman. Leróttam a tartozásomat. Etuska, most már mehetnénk egy kicsit kószálgatni.

Ekkor lépett Katinka a szobába, szintén levelet hozva a táskába, melyért Bálint is épp már jelentkezett s el is vitte. Katinka jól hallotta Andor szavait, de ügyet sem vetett rá s Andor és Etuska csak ketten indultak. Erdey ur látta ezt és komoly hangon kérde:

— Miért nem sétáltok, szórakoztok mind a hárman együtt? Katinka, mindig külön látlak!

— Igenis. Csak hadd menjenek. Nem tartok velök. Így jobb.

Andor és Etuska el is távoztak s Katinka is menni készült, de Erdey ur vissza szólította.

— Egy szóra, Katinka, még pedig komoly szóra!

Katinka, mint ha sejtette volna, miről lesz szó, daczos, kevély tekintettel fordult vissza.

— Mi tetszik, Bódi bácsi?

— Inkább nem igen tetszik, amit látok, szolt az öreg ur szeliden. És azt szeretném tudni, honnan ered a hiba. Mert azt látom, hogy ellenséges érzülettel vagy Andor iránt.

— Oh, talán be is vádolt? szolt Katinka gunyosan.

— Nem tette, semit sem szolt, de nem is szükséges. A Gondviselés jó pár szemmel áldott meg és ha még ezt a jó pápaszemet is fölteszem, meglátok mindent, amit láttom kell. No, kedves lányom, beszélj őszintén, amint gyám-atyáddal beszélned kötelességed. Tudod, hogy szeretlek, mint ha édes lányom volnál. Szerettem Andort is, aki derék, kedves fiu. Rokoni szeretetben boldogan kellene itt együtt élnetek, ám e helyett, jól látom, haraggal nézel reá. Tehát tudni kívánom, mi panaszod van Andorra? Mivel bántott meg?

— Engemet nem bántott meg, felelé Katinka komoran. Nem is mondom, hogy nem kedves és jó fiu, de . . . de az ősi jeles Garamvály családnak mégis szégyenére lesz!

— Ohó! Ez nagy szó. És valjon mivel hoz szégyent az ősi büszke névre?

— Azzal, hogy gyáva! Igen, már most is láthatni, hogy hősi eleinkhez méltatlan, gyáva lesz. Maga sem tagadja, hogy éppen nem készül bátor, vitéz, hatalmas urnak, hanem csak jámbor, félénk betü-rágónak. Nem tiszteli, inkább gunyolja régi kegyeletes hagyományainkat. Már is megtette azt, hogy az ősrégi fehér asszony történetét nevetséges mesének mutatta ki, mert kifürkészte, hogy csak holdfény az egész. Engemet is nevetségessé tett vele s a környék most már neveti a kastélyunk régi érdekes regéjét. Nem igazi Garamvály ó,

de én annak idején nem is fogom engedni, hogy megmaradjon a vitéz ősök örökében.

Az öreg ur mosolyogva hallgatta, aztán szeliden, jóságosan szolt:

— Bohó vagy, kedves lányom! (Lásd a képet a czimlapon.) Rosszul érted a kegyeletet, mellyel a jeles ősöknek tartozunk. Ha csak ennyi a panaszod, akkor nincs baj. Mert Andor nem lesz gyáva ember, ha tudós lesz is. Sőt már most is bebizonyította a kísértet-históriával, melyért hállás lehetnél iránta, mert az ilyen oktondi babona igazán nem a mai fölvilágosodott korba való. Tehát gondolkozzál el kissé azon, hogy én éppen az ellenkezőjét hiszem annak, amit te, és akkor talán magad is máskép fogsz itélni Andorról. Mert azt talán elhiszed, hogy az én ősz fejem ért valamicskét a dolgokhoz?

— De ezt nem érti! pattant ki Katinka. Már nem érti senki családunk dicsőségét, csak én és . . .

Megakadt. Bódi bácsi kíváncsian kérdé.

— És? Ki a második?

— No's megmondhatom. Szegény cseléd ugyan, de családunk igaz hive: Bálint, a főlovász.

Az öreg ur össze ránczolta a homlokát.

— Rossz társaságban vagy. Nem azért, mert Bálint csak alá rendelt cseléd. Vannak nagyon hű, nagy becsülésre érdemes cselédek; de Bálint nem az. Sőt rossz embernek tartom.

— Nem az! Őt csak én ismerem igazán.

Erdey ur nem felelhetett, mert épp ekkor léptek be Andor és Etuska, láthatólag izgatottan.

— Mi történt? Baj van? kérdé Bódi bácsi.

— Nem éppen nagy baj, de csakugyan történt valami, felelé Andor. Etuska, mondd el. Te láttad, te tudod.

Kissé akadózva kezdte nagy izgatottságában Etuska, de lassan-lassan megértették. És Erdy ur egyre haragosabban, Katinka egyre nagyobb zavarral hallgatta. Mert furcsa kis eset is volt az, melyet Etuska elmondott.

Andor és Etuska, mikor együtt sétára indultak, a messze elnyúló kert végében levő facsoport tüzték célpontul, mert Andor még nem járt ott, Etuska is ritkán. Valóságos sűrű erdőcske volt az, százados fákkal, érdekes ritka bokrokkal s Andor mindjárt egy kis vizsgálatot tartott maga magával, hogy melyiket ismeri, melyiket nem. A vizsgálat jól sikerült, mert a legtöbb fát és

növényt meg tudta nevezni, mire Etuska inceselkedve szólt:

— Megállj csak, majd találok én olyat is, amelyet nem ismersz.

Ide-oda bolyongva, eltávolodtak egymástól és Etuska eljutott a kert legvégére. Itt a magas fal-kerítéshez házikó volt hozzá építve, mely a kertész céljaira szolgált. Ajtó nyílt belőle nem csak a kertbe, de a tulsó oldalra, a szabadba is. Etuska, amint közelre ért, azt vette észre, hogy a házikó nyitott ablakán füst vagy gőz tódul ki.

— Valjon mi történik ott? gondolá kíváncsian.

Nem gondolt semmi rosszra,

nem is akart leskelődni, csak azt akarta tudni, mit süt-főz a kertész ebben a házikóban, ahol rendszeren csak kerti szerszám, virág-cserép s más efféle állott. A puha gye-

BÁLINT VOLT AZ. (Lásd a 150. lapon.)

pen egészen nesztelenül jutott az alacsony ablakhoz, itt pedig kissé boszankodni kezdett, hogy semmit sem fog látni, mert sűrű bokor takarta el az ablakot. De a következő pillanatban már ugyan örült ennek a bokornak, mely lehetővé tette, hogy egy kis nyíláson bekukucsálhasson, de őt magát onnan belülről ne láthassák. Mert valami nagyon furcsa történt oda benn.

A csak agyaggal kivert szoba közepén tűz égett s a tűz fölé katlan volt felakasztva, melyben víz forrott. A tűznél egy férfi ült, mellette a földön táská és több levél hevert. Könnyű volt ráismerni. Bálint lovász volt az, a leveles táskával. (Lásd a képet a 149. lapon.) Mit csinál itt? Hamar megtudta Etuska.

Bálint elővett egy levelet, a katlanból párolgó forró gőzre tartotta és mikor a boríték enyvezése ilykép kellően fölázott, óvatosan és ügyesen fölbontotta a levelet, kiszedte a tartalmát, a zsebéből elő kapart egy csomó papírost, azt dugta a borítékba és újra leragasztotta.

Etuska ámult, hüledezett s nem tudta, mit tegyen. Ráismert a levélre, melyet Bálint kifosztott... az Andor levele volt az!

Rá kiáltson? Vagy siessen Andorhoz? Egymaga bajosan szállhat szembe a gonosz fizkóval... Andor jobban fogja tudni, mit köll tenni.

Láb-ujjhegyen osont a legközelebbi fáig, aztán futvást sietett Andorhoz, aki azonban jócskán távol folytatta növénytani vizsgálódásait s ugyancsak bámult, mikor Etuska szinte a képéből kikelve közeledett.

— Mi a baj? Talán kigyót láttál?

— Azt, de két lábu gonosz kigyót. Képzeld csak, Andor... az a Bálint...

És lihegye, izgatottan elmondta, mit látott. Andor eleinte hinni sem akarta.

— De igen, egészen tisztán láttam! bizonyítá Etuska. Ráismertem a kéziratodra... meg a levélre, melyben a százás bankó van.

— Akkor jaj a semmire kellőnek! kiáltott fel Andor. Mindjárt számon kérem.

Futottak a házikó felé, de már senkit, semmit sem találtak ott. A tűz sem égett, még a helye is el volt takarítva.

— Nem tréfálsz, Etuska? Nincs itt senki, semmi!

— Dehogy tréfálok! Már elment... Hallod?.. Még hallszik is a ló dobogása. Itt volt a lova, felült s most vágat a faluba, a postára. Most már mit tegyünk?

— Mi nem tehetünk semmit. Menjünk Bódi bácsihoz.

Sietve mentek be s Etuska aztán elmondta Bódi bácsi és Katinka előtt is a történeteket.

— Rég gyanítottam, hogy hűtelen rossz ember, szólt Bódi bácsi. No's, Katinkám, igazat mondtam-e, hogy rossz társaságban vagy?

Katinka azonban nem egykönnyen tágitott.

— Nem bizonyos az, amit Etuska mond, szólt. Láthatott valamit, de nem tudja, mit; csak úgy hozzá képzelt holmi borzasztóságot. Nem hiszem, hogy Bálint gonosz-ságot tudjon elkövetni és nem hiszem, hogy szabad volna ilyen régi hü embert kihallgatás nélkül elítélni.

— Lám, ebben igazad van, mondá Bódi bácsi. Tévedés, csalódás emberi dolog. De ha bűnös az a Bálint, no, akkor annak következményei lesznek.

Lettek is, még pedig egészen másfélék, mint ahogy az öreg ur gondolta. (Folyt. köv.)

NUSI egy alacsony, drapp színű, fekete orrú, rövid lábú mopszli volt. Édes anyám egy timár-legénytól vette egy este s másnap el is hozták. A kutyust én vettem át (megjegyzem, hogy ekkor már 2 éves volt) s bevittem a szobába, ahol mindjárt egy tálkában tejet adtam elébe, melyet ő jó-ízűen felhabzsolt.

Még aznap elhatároztuk, hogy *Nusi* lesz a neve.

Nusi különösen édes anyám iránt tanúsított nagy vonzalmat; ha elment hazulról, addig-addig járt a szobákban, míg édes anyámnak egy kötényét megtalálta, vagy pedig az ágy takaróját lehuzta a földre s ráfeküdt. Onnan aztán nem lehetett elcsalni míg édes anyám haza nem jött.

Egyszer édes anyám elutazott, s a tisztelendő ur, a mi nevelőnk, szintén kiment az állomásra, mert Nusi nesztét vette, hogy az ő asszonya elutazik, hát valakinek ki kellett szintén menni az állomásra, hogy a Nusi ne ugorjon fel a vonatra. A vonat megérkezik, édes anyám felszáll, és Nusi

utána. Onnét levette a tisztelendő ur és tartotta, hogy ismét föl ne ugorjon. De alig indult meg a vonat, Nusi kitépte magát a tisztelendő ur kezéből és ucczú!... a vonat után szaladt. Nagy nehezen megfogták, s a tisztelendő úr kénytelen volt Nusikát a karján haza hozni.

Nagy kedve tellett a diványon való fekvésben, amit különösen nagymama nem szeretett. Hát egyszer megmagyarázta neki, hogy ő kutyaságának a kályha mellett lévő bolyhos szőnyegen van a helye. Ha nagymama a szobában volt, akkor Nusi a kis szőnyegen terült el; de mihelyt nagymama kiment... fel a kanapéra! Amidőn a lép-teit megismerte, rögtön leugrott.

Éberségéről is többször tett bizonyosságot. Rögtön morgott, ha valaki a házunk előtt ment el, pedig jó magas emeleten lakunk. Ha édes apám nem volt otthon, nyugodtan aludtunk. Tudtuk, hogy majd figyelmeztet, ha apánk haza tér. Mikor ez még csak az uton jött, Nusi rögtön morgott, vagy tompa elfojtott vakkantást hallatott.

A macskánkkal igen jó barátságban élt. Egy tálból ettek. Volt ugyan-ekkor egy fiatal fehér foxterrier kutyánk: Pagát. Ez is egy tálból evett a macskával és Nusival. De ha Nusi elment, rögtön verekedni kezdett a macska Pagáttal. Ha Nusi visszajött, jól megtepázta Pagátot is, meg a macskát is és megvárta, míg a tálat kiüresítették.

Szegény Nusi szomorú véget ért. Egyszer az utcán megugatott egy embert, de nem harapta meg; különben sem harapott sohasem. Az az ember hátra rugott nagy csizmás lábával, s nyak-szirten találta. Azóta elszontyolodott, beteg lett s nem sokára elpusztult. Mikor betegen feküdt

egy zsákon, oda mentünk hozzá, megczirógattuk. Szólitgattuk . . . csak úgy feküdt ott, mint egy darab fa. De midőn édes anyám szólitotta, nagy erőlkö-

déssel ugyan, de csak fölemelte a fejét . . . utoljára.

Másnap reggel vége volt.

Zorkóczy Atala.

LEGYEZŐS TÁNCZPRÓBA.

*Ide ingva, oda ingva,
Lengve, rengve, szállva, ringva:
Testünk jobbra-balra ejtjük,
A legyező-tánczot lejtjük.*

*Hol egymáshoz közeledünk,
Hol egymástól ellebegünk:
Ide ringva, oda szállva
Készülünk a gyermek-bálra.*

SZÓ ÉS HÓ.

— Történelmi adoma. —

ESEH-MORVA földről, győzelmesen befejezett hadjárat után, haza térőben volt diéső Mátyás király. A csapatokat vezéreire bizta, vezessék haza, ahogy és amerre legjobbnak vélik. Ő maga a híres fekete sereggel ment, melynek a még hiresebb Kinizsi Pál volt a vezére.

Küszöbön volt a tél s egy este zord hegyvidéken ütöttek sátrat, reggel pedig arra ébredtek, hogy nagy hó borítja a földet. Ez bizony nem volt mulatságos, hóban gázolni odább.

— Nem is mozdulok én innen, míg ez a hó el nem olvad! szólt a heves Kinizsi. Nem tart az még ilyenkor sokáig, még nincs is tél.

— Én pedig azt tanácsolom, kedves hivem, hogy iziben indulj a sereggel, mondá Mátyás király.

— Már pedig én, ha csak felséges uram nem parancsolja, egy lépést sem gázolok hóba. Kimondtam. Ura szoktam lenni a szavamnak.

— Jól van, jeles vitézem. De én nem mondtam, hát én megyek.

A király elment, Kinizsi a sereggel ott maradt.

Csak hogy épp akkor nagyon korai tél köszönt be. Várt Kinizsi két nap, három nap, egy hétig, de a hó csak nem olvadt el, sőt újabb meg újabb havazás eredt meg. Már két hete vesztegeltek ott, fáztak, éheztek, zugolódtak, mérgelődtek, kivált hogy hazulról híreket kaptak, milyen fényes győzelmi ünnepek folynak Mátyás király palotájában. Toporzékolt Kinizsi; hiába, nem mozdulhatott.

— Lekötöttem a szavamat, hát itt maradunk, ha bele pusztulunk is.

No, nem került rá a sor. Meglányult az idő, mint télen sokszor; elovadt a hó s nyakra-főre sietett Kinizsi haza. Nevetve fogadta Mátyás király.

— De szavamnak ura maradtam! jegyzé meg a hős Kinizsi.

— Abban nem is kételkedtem, felelé a bölcs király. De rossz vége is lehetett volna. Jövőre hát, kedves vitézem, kövesd tanácsomat: soha se kösd le szavadat olyanra, aminek teljesülése nem függ a saját erődtől és akaratodtól!

JÁR MICZIKE . . .

*A járásod tökéletlen, piczikém;
Hiszen nem is lépsz te, édes Miczikém!
Nehézkes vagy, szinte lihegsz,
Mint a kicsi kacsza biczezs.*

*Jöszte elő járó bubám, kis Viczám!
Vezesd! Így megtanul jární Miczi tán.
Hopp! Egy-kettő! . . . Ez sikerült,
Fáradtságba nem is került.*

*Hopp! Egy-kettő! . . . Csak vitézül! No, ne félj!
Igy hugocskám! Csak merészen lépedgélj!
A két kuttyánk is megörült,
Hogy a próba jól sikerült.*

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

— Irta Vilma néni. —

ISMÉT közeledett a tavasz, ismét fölvirradt márczius 15-dike. A nap meleg sugarai kicsalták a kis ibolyákat és a kis diákokat. Ezek nemzeti szalaggal mellükön, büszkén sétáltak és a három-szinű selyem rózsával kimutatták, hogy ők is szabadság-szerető magyar polgárok lesznek.

A kis Béla jó bizonyítványt nyert. Apja, a bíró, megengedte neki, hogy szokott sétáján kísérje.

— Ki volt boldogabb Bélánál? Mily büszkén lépegetett apja oldalán, aki előtt mindenki tisztelettel emelte meg a kalapját. És künn a szabadban is, mezőn és erdőn, az apa csupa jó ismerősre talált. Nem repült madár, nem nyílt virág, nem mászott bogárka, melyet ne ismert, melynek életrajzát nem esetelte volna élénk színekkel. Apával sétálni valóban nagy élvezet volt.

A külváros egyik mellék-utcájában egy vézna, halovány fiúval találkoztak, aki gyermek-kocsit tolt maga előtt, mely tele volt rakva apró-cseprő, siró-rivó gyermekkel. A szegény fiu türelemmel csitította őket, és amellet néha könyvébe is bele pillantott, mert hát a holnapi leczkét is meg köllött tanulni. Ennek a kis diáknak is nemzeti szalag volt a foltozott kabátjába tűzve. Midőn Béla megpillantotta

ezt a fiut, hirtelen elfordult és az utca másik oldalára tartott. Apja azonnal észre vette.

— Mondjad csak fiam, kérdé; miért tértél ki, midőn tanuló társaddal találkoztunk? Hiszen ő is ugyan-ezzel a nemzeti jelvényvel ékesítette föl magát, mint te!

Béla elvörösödött, de nyíltan felelé:

— Mert nem akartam, hogy reám ismerjen.

— Miért nem szolítottad meg inkább? Hát nem jó fiu?

— De igen, édes apám; hanem ő mezitláb jár és úgy ápolja kis testvérkéit, mint valami dada. Ez nem diáknak való foglalkozás.

Az apa lehajolt fiához és letépte melléről a nemzeti szalagot.

— Csalódtam bened fiam, így szolt; te nem vagy érdemes erre a jelvényre, mert nem érted ennek a jelentését.

— Oh igen, édes apám, értem! Én vagyok az első jeles a magyar történelemben.

— Fiam, te csak a holt betüt érted, nem az élő foglalatát. Hát mondjad csak: mit vívtunk ki mi magyarok 1848-ban? Mit irtunk zászlóinkra?

— Ezt hogy: Szabadság, Egyenlőség és Testvériség.

— Hát te így fogod fel az egyenlőség s testvériség eszméjét, hogy elfordulsz társadtól, mert ő nyomorral küzd? És mert tanulás-közben oly lelkismeretesen ápolja testvérkéit? Pedig ezzel épp arra szolgáltat okot, hogy csak annál jobban szeressed és tiszteljed, nem, hogy elfordulj tőle. Vagy tán nem szorgalmas fiu?

— Sőt inkább ő a legjobb tanulók egyike, és osztályunkban csak azért nem lett első jeles, mert az anyja sokszor bete-

ges és akkor ő neki otthon kell maradnia, hogy édes anyját ápolja és apró testvéreire ügyeljen.

— Az én szememben ez a fiu valamennyőtök közt a legelső, mondá az apa. Jobban kiérdemelte volna azt a jutalomdíjat, a szép könyvet, mint te. Ha igazán nagylelkű, vagy csak igazságos lettél volna is: ő neki ajánlottad volna fel, minthogy ő sokkal több fáradsággal küzd, mint te.

— Oh édes apám! Ő már tulbaldog lett volna, ha csak kölcsön adtam volna neki azt a könyvet.

— Hát miért nem adtad?

— Mert féltem, hogy a testvérei eltépethetnék.

— Én is olvastam azt a könyvet, fiam. Ez a magyar történelem legkiválóbb hőseinek életrajzát foglalja magában. Azért kaptad, hogy az ékes szóval elsorolt nemes példákon felbuzdulj. De te nem értetted meg azt a könyvet. Nem is vagy érdemes rá, hogy birjad. Tehát fel fogod ajánlani annak a szegény fiúnak. Béla, komolyan intelek, hogy tedd jóvá mulasztásodat. Mind-addig mi ketten nem értjük meg egymást úgy, mint az előtt s meg is szüntetjük közös sétáinkat.

Másnap reggel, hogy a fiuk ismét egymás mellett ültek az osztályban, Béla így szólt Károlyhoz:

— Károly, meg tudnál nekem bocsátani?

A szelid fiu csodálkozva tekintett Bélára.

— Hiszen nem vétettél ellenem semmit. s én soha sem is neheztettem reád.

— De igenis, vétettem. Csak a multkor kértél meg arra a szivességre, adnám kölcsön jutalom-könyvemet, s én irigyen megtagadtam. Most azonban jóvá ohajtom tenni

hibámat. Elhoztam a kívánt könyvet. Ime, fogjad!

— Oh, köszönöm, köszönöm szivességedet! mondá Károly, örömeben mélyen elpirulva. Megigérem, úgy fogom őrizni, mint a kincset.

— Jól is fogod tenni, mert ez a könyv innen tul a tulajdonod.

Károlynak meglepetése és hálája busásan jutalmazta meg a bünbánó Bélát; de még ennél is becsesebb jutalom volt neki az apa dicsérete, aki, midőn Béla elmondta neki, miképen tette jóvá hibáját, így szólt:

— Derék fiu vagy, derék magyar ember lesz belőled.

És oda nyujtá neki jobbját, és úgy megszorította a fia kezét, mint ahogy *férfiak* között szokás.

Találós kérdések.

Melyik kas madár?

*

Melyik nap hosszabb huszonnégy óránál?

*

Melyik fa hangszer?

*

Melyik rom bög?

*

Melyik liba boszantó?

*

Melyik tó van az ember hátán-lábán?

*

Melyik dal jár sokszor halállal?

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Czirmos ezicza naplójából.“

Elbeszélések az ifjuság számára, képekkel, díszes kötésben. (A „*Forgó bácsi könyvtára*“ című sorozat egyik önálló kötete.)

ARION ÉS A DELFIN.

— Ó-görög rege. —

(Képpel a 157. lapon.)

ALÁN ismeritek is már ezt a nevet: Arion. Nem igen viseli ugyan ma senki, mégis emlegetik, ahol szép dalról, zenéről van szó. Elneveznek róla dalos egyleteket, hangszereket s ha valaki bűbájosan zeng, Arionhoz hasonlítják.

Rég óta van pedig ez így, ezer meg ezer esztendőök óta emlegetik Ariont, a bűbájos lantost. A homályos ködös ős-korból maradt reánk a története. Igazabban talán nem is a története, hanem a regéje. Ez a rege pedig így szól:

Hajdanában, réges régen egy ifju élt a görög Korinthus városában, akinek csodás művészetét már gyermek-korában megbámulták. Ha lantot vett a kezébe s pengette a húrokat, hozzá még dalolt is: elbűvölten hallgatta mindenki, mert ilyen édes bájos hangokat még soha sem hallottak.

Ez ifjunak Arion volt a neve. Amint felnőtt és embernyi emberré lett, egyre tökéletesebb lett a művészete, egyre nagyobb lett a híre. Nem is maradt jeles művészete jutalom és elismerés nélkül, mert Periander, Korinthus ura és fejedelme, az udvarába fogadta és nagy becsületben tartotta. Méltán, mert amikor az országos gondok, bajok borussá tették a kedvét, Arion az ő lantjával és dalával mindig újra fölvidította.

Több évig élt Arion a Periander udvarán, de végre fölébredt benne a vágy, hogy többet is lásson a világból. Messzi országokba elterjedt a híre, hívogatták mindenfelé s egy napon megkérte a királyt, eressze

őt vándor-útra. Nem szívesen engedte Periander, de mégis eleresztette.

— Hadd gyönyörködjének más népek is a művészetedben! Menj tehát! S ha bár mikor beteltél az idegen népeknél aratott dicsőséggel, térj hozzám vissza, palotám kapuját mindig nyitva leled.

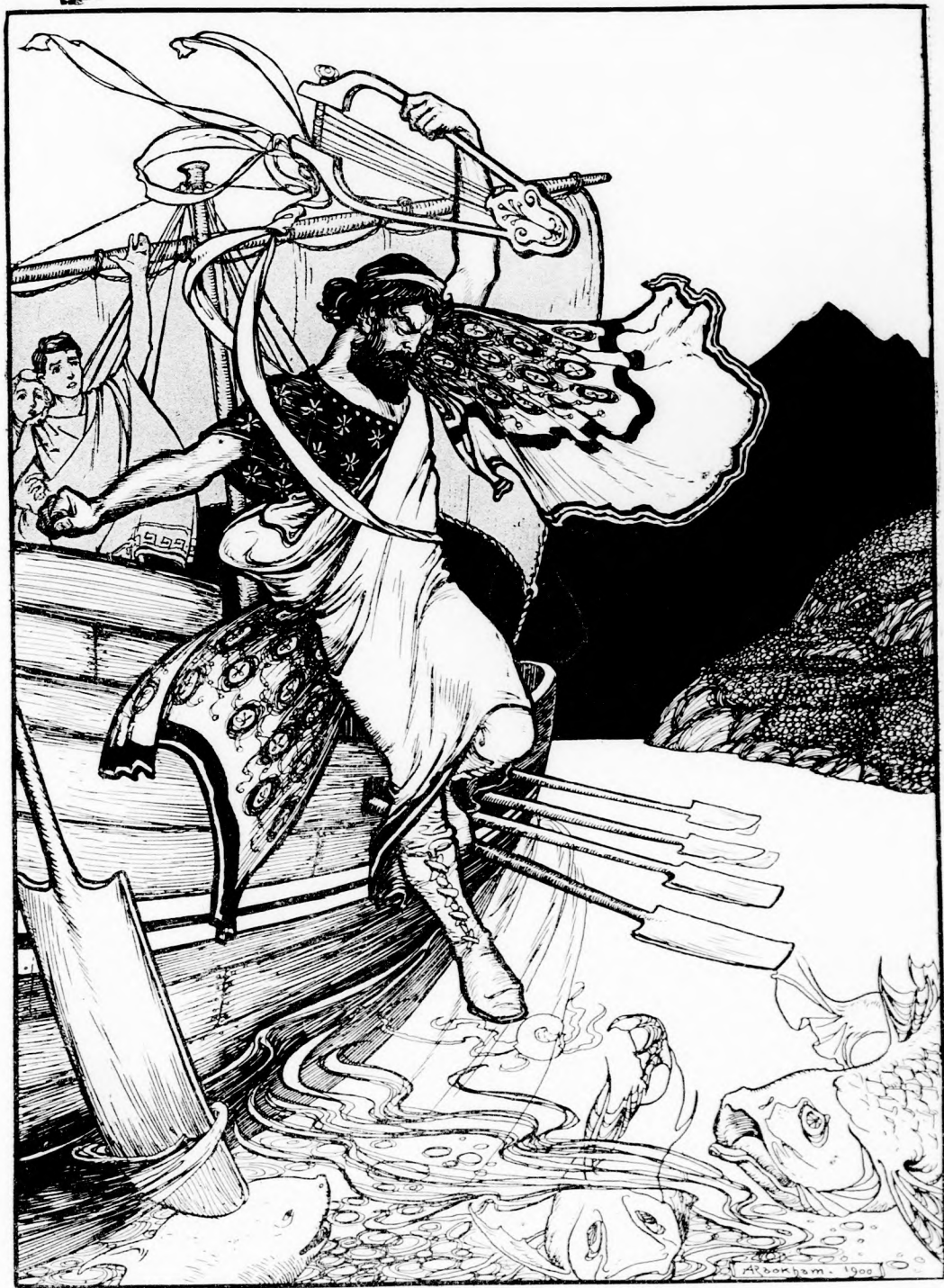
Utra kelt Arion, bejárt sok országot és kiváltképen Itáliában és Sziciliában nemcsak dicsőséget, hanem nagy kincseket is aratott. Duszgazdag volt, bőségben élhetett, de lassankint mégis úgy érezte, hogy nem egészen boldog. Igen, mert honvágy fogta el, vissza kívánczolt szeretett szülő-honába.

Nem is habozott sokáig, össze szedte dús kincseit és a kikötőbe ment, hogy hajót keressen, mely őt haza szállítja. Nagy örömeire éppen olyan hajót talált, mely Korinthusba volt indulóban s melyen a hajósok mind korinthusbeliek, tehát honfitársai voltak. Nagyon fontos volt ám az, hogy a hajósokban megbizhasson; mert nem titkolhatta el, hogy sok kincset visz haza; már pedig a hajón egymaga mit tehetne, ha ki akarnák fosztani?

Nagy tisztelettel fogadták a hajósok, behordták kincseit a hajóra, azután kifestették a vitorlákat és megindultak haza felé. Midőn azonban kiértek messzire a sik tengerre, szörnyű meglepetés érte Ariont: akikben oly nagyon bízott, a saját honabeli hajósok elhatározták, hogy a kincseket maguknak kaparítják el, a lantost pedig megölik. És ezt kereken tudtára is adták.

— Ne mocskoljátok be a véremmel keze-teket, szólt Arion. Kincseimet ám vigyék el, de életemet kiméljétek. Halálomból semmi hasznotok.

— Ohó! Nem úgy van az, felelték a gonoszok. Ha életben hagynánk, elárulhat-

... LEUGROTT A TENGERBE. (Lásd a 158. lapon.)

nál és pórul járnánk. Hát ne is alkudozzál. Meg kell halnod.

— Ám legyen! Csak azt engedjétek, hogy magam vessek véget az életemnek és mielőtt meghalnék, még egy bucsudalt zenghessek.

— No, ezt megengedhetjük.

Arion elő vette a lantját és a hajó fődélzetén, a korláthoz támaszkodva, elzengte legszebb dalai egyikét. Még a kincs-szomjas, kegyetlen hajósok is gyönyörködve hallgatták és Arion talán azt is remélte, hogy meglágyítja a gonoszok szívét; de ezt ugyan hiába remélte. Mikor a dal véget ért, durván kiálták:

— Szép volt, de elég volt. Most már dologra! Milyen módon akarsz meghalni?

Arion nem felelt, hanem keresztül vetette magát a korláton és leugrott a tengerbe, lantjával a kezében. (Lásd a képet a 157. lapon.)

— Nagyon jól választotta ki, mondák a durva hajósok. Elnyeli a tenger örökre. Miénk a kincs.

S az így elkaparított kincessel tovább hajóztak Korinthus felé.

Arion, amint lebukott a tengerbe, eleinte mélyen elmerült, de aztán megint felszínre jutott. A hajó már messzire elevezett, a szerencsétlen lantosnak semmi reménye sem lehetett a menekülésre. Meg sem kísérlette az uszást, el sem eresztette kezéből szeretett drága lantját: várta, hogy újra elmerüljön, most már végképen és örökre.

De ime, nem merült el. Sőt egyszerre csak azt érezte, hogy nagyon jól és biztosan ül egy hatalmas delfin-halnak a hátán. Mit akarhatott a tenger néma lakosa? Bizony csak jót akart, mert a lantos bü-

bájos dala, mely nem lágyította meg a kincs-szomjas gonosz embereket, igen is meghatotta a delfint. De talán felső égi hatalmak is avatkoztak bele, nem engedvén meg, hogy a jeles lantos ártatlanul vesszen.

Akár hogy volt, Arion meg lehetett elégedve. A delfin gyors uszásnak iramodott, még pedig annyira a víz felszínén, hogy Arionnak épp csak a lábai érték a vizet. Csupán az volt még az aggodalma: valjon hová viszi néma megmentője? Ezen sem kellett sokáig aggódnia: rövid idő alatt eljutottak a görög part közelébe. A gonosz hajósok még messze eveztek valahol a sík tengeren, mikor Arion már szerencsésen partra lépett Taenarum közelében, hálás köszönetet mondván a jó delfinnek, mely nagy vigán locssantott egyet a farkával, aztán elmerült a hullámokba.

Arion nem vesztegette az időt, hanem iziben utnak indult Korinthusba. Itt egyenest Periander királyhoz ment és elpanaszolta, mekkora sérelem esett rajta. Periander hinni sem akarta, hogy ilyen gonoszság megtörténhetett. Kerestette a hajót, de az még nem érkezett meg.

— Itt maradsz elrejtve a palotámban, szól Periander a lantoshoz. A többit majd meglátjuk.

Néhány nap múlva megérkezett a hajó. Periander parancsára azonnal a palotába vezették a gonosz hajósokat.

— Hallom, hogy Itáliában jártatok, szól Periander. Nagyon szeretnék hirt hallani a jeles Arion lantosról, aki ott jár mostanában. Nem tudtok róla valamit?

— De igen is, uram. Láttuk is, beszélünk is vele. Jó egészségben van, jó dolga is van és megbízott, hogy köszöntsük felségedet az ő nevében.

— És nem szándékozik haza térni?

— Nem ám! Inkább azt mondta, hogy alkalmasint soha sem látjuk őt többé itthon.

E pillanatban egy függöny mögül hirtelen előlépett Arion. A megrémült hajósok reszketve borultak térdre s látván, hogy áldozatuk csoda-módon megmenekült, tehát minden kiderül: megvallották bűnüket, kijelentve, hogy Arion kincsei még ott vannak a hajón.

A gonoszok megkapták érdemelt büntetésöket, Arion pedig visszakapta kincseit.

Csodás menekülésének örömeire és emlékére Arion gyönyörű ércz-szobrot öntetett, mely delfin hátán ülő lantost ábrázolt. A szobrot a taenarumi templomban helyeztette el, ahol sok száz esztendeig volt látható.

Réges-régen elpusztult Taenarum is, a templom is, a szobor is, ma már csak a rege szól Arion csodás művészetéről és még csodásabb meneküléséről.

MEGFÉJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LX. köt. 8-dik számában közölt kép-rejtvény megfejtése:

Vánkos.

Helyesen fejtették meg: Poór Erna, Faics Boldizsár, Nagy Edith, Kontúr Noémi, Richter Ilonka, Szerviczky György, Alvinczy Roland, Beke Berti és Gyula, Kán Henriette, Kálmár Endre, Politzer Leo, Altstock Hugó, Zaicz Gusztó, Jurenák Gizi, Veres László, ifj. Schlachta László, Kovács Mariska, Nyomárkay Annuska és Józsi, Agfalvi Endre, Löwensohn Margit, Szabó Margit, Fehér Margitka, Kloos Giza, Hirsch Emma és Laczika, Kazy Péter, Réz Lola és Maresa, Zombory Böske, Szüts Gizella, Purgly Alice, Jörg Mariska és Józsi, Büben Aladár, Gutman Erzsike és Dénes, Vajsz Vilma, Hauer Dóra és Ernő, Nagy Lenke, Vicza és Ernő, Kovács Margitka, Zorkóczy Atala, Kovács Bella és Géza, Nagy Pál, Hajcsi Rózsi és Józsi, Fellegi Vilmos, Kállay Miklós, Rakovszky Zsófia, Löw Mihály, Szilágyi Ernő, Feichtinger Edith, Geszner Olgica, Margarethen Soma és Arthur, Furman Lilike, Sárfly Jolán,

Karola és Ilonka, Szontagh Antonia és Kató, Ualkol (?) István, Máder Hedvig és Emma, Kilczér Gyula, Gerber Erzsé és Klárka, Geréb Andor, Rácz Nándor, Jeszenszky Éva és Gerő, Márkus Jancsi, Csorba Tivadar, Jákó Margit, Kampler Katicza, Bárdos Edith, ifj. Baka Béla, Mérey Dalma, Roncsik Ilona, Jenő és Tibor, Térfi Marianne, Lasztovicza Erzsike, Rimóczy Etuska, Kövesi Jenő, Koós Miczike, Luczenbacher Ada, Halmi Oszkár, Gál Pista és Jenő, Záborszky Dezső, Ranschburg Béla és Pál, Harangi Klárka, Pfalz Janka, Schödl Ervin, Weigl Flóra, Szmrecsányi Máli, Szohner Tivadar, Sándor Kató (Gondosabb irást ajánlok. F. b.), Kovács Bertuska, Szeredai Margit, Dietrich Aladár, Schuch Ilus, Leopold Kornél és Ernő, Bukoveczky Pistuka, Lederer Sándor és Tibor, Bruoth János, Schara testvérek, Donáth Matild, Polyák László, Nicolini Eugénia, Günther Felicitas, Gyárfás Laczi, Timár Erzsike, Balkányi Sándor, Fischer Károly, Rhédey Zoltán, gróf Lázár Tibor, Szántó Olga és Ernő, Gibitz Lujza és Mariska, Pap Lilike, Biró testvérek, Véghelyi Lajos, Herzog Dóra és Vilma, Lengyel Margit és Kálmán, Kuhinka Béla, Kilbinger Zoltán, Materny Rózsika és Margit, Blumenthal Rudolf, Kunváry Györgyike és Ernő, Adámffy Jolán, Gáldonyi László, Krisztinkovits Jenny, Hertelendy Bandi, Dominigg Ilonka és Emike, Vidonyi Anca és Iluska, Verbovszky Menyhért, Janny Gizike, Krasznay Ilonka, Winkler Tibor, Háy Irén és Julia, ifj. Hofhauser Ödön, Humayer Erzsike, Szentirmai Imre, ifj. Wargha Gyula, Engel Ella és Kamilla, Bayer Anti, Wass Matild, Kürti Laczi, Kummerer Paula, Zsigmondy Edith, Thaly Florence, Kovách Béla, Nagy Ilonka, Andreánszky Pisti, Gyárfás Erzsike, Csongrádi Ilona és Attila, ifj. Tiszti Lajos, Veress Gizi és Józsi, Kis Margit, Péterfy Vilma, Jurenka Irén, Bába Rózsa (Miért küldsz nekem Ersekujvárról német »Gruss«-os levelező-lapot? Idegen nyelveket tudni jó és hasznos, de itthon egymás közt mindig és mindenben csak édes magyar nyelvünkkel éljünk! F. b.), Magyar Pál, Török Gabriella, Sinkovits Clarisse és Ilma, Keglovich Béla, Schill László, Szakáll Paula, Prohászka Edith, Szlávik Géza, Marcsek Iza, Löw Lenke, Grosz Jenő, Naschitz Gyuri, Bontz Renée és Edith, Kolos Janka, Mihály és Fülöp, Róca Margit, Vámosy Loránt, Medveczky Gyurika, Jekelfalussy Gizike, Trébitsch Rózsa, Kossuth Márta, Sailer Gizella, ifj. Metzger Ede, Hardy Kálmán, Zetzl Oszkár, Ponger Józsi, Hajdu Erzsike, Horvát Laczi, Leszkay Emike, Temesváry Laczika (a te irásod? F. b.), Komlós Magda, Somogyi Jolán és Jenő, Meizélsz László, Ghimesy Lajoska, Keresztes Károly, Gulyás István, Starzsinszky István, Ruhig Nándor, Kardoss Mária és Margit, Komáromy Margit, Trebitsch Károly Vörösmarthy Ida, Kálmán Juliska, Vajda Anna és Laczi, Vadász Gyurika, Szentkirályi Gyula, Schmid Misi, Tarján Pál, Materny Róza és Margitka.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek *Gutman Erzsike és Dénes, Máramaros-Szigeten*, kiknek a jutalom-könyvet (*Jánoska — Az arany gyűrű — A paradicsom*, elbeszélések, az ifjuság számára írta *Benedekné-Indali Etelka*, számos képpel, díszes kötésben) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LX. köt. 7-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Gáldonyi László, Nagy Ilonka, Kunváry Györgyike és Ernő, Háy Irén és Juliska, Krasznay Ilonka, Verbovszky Menyhért, Bohatý Ilonka, Janny Gizike, Szinyei-Merse Jenő, Vidonyi Anca és Ilonka, Naschitz Gyuri, Török Gabriella, Haidekker Lajoska, Márkus János, Gyárfás Erzsike, Vass Matild.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Nagy-Tárkony. Mint a multkor Zomborbul, most meg N. Tárkonyról veszek egy névtelen megfejtést. Hogy is felejtheti el valaki a saját nevét? A kis szórakozott siessen jóvá tenni ezt a mulasztását. — **Rhédey Zoltán.** Az »Athenaeum« vagy »Pallas« Lexikonában megtalálhatod. — **Jörg testv.** Végre is megtudod, hova fejlődött az Andorék dolga. Csak nem kezdek a végével? Hiszen az elbeszélésnek, a tanítási és nevelési cél mellett, célja az érdeklődés fölébresztése is. — **Dominigg testv., Donáth Matild, Politzer Leo.** Már az örvedetes javulásról adhatok hirt. Köszönöm a szíves részvétet. — **Kalmár Endre.** Úgyes. Besoroztam. — **Ruhig Nándor.** Régi nagyon a te kis rejtvényed. De hát jogodban volt neked is rákadni. Roszcsont Ferké pedig a következő évnegyedben fog berukkolni. — **Herzog testv.** A nevek nincsenek eléggé természetes mondatokba elrejtve. — **Kállay Miklós.** Mind-egyik beváltak. Rejtvény-szerző képességed nem mindennapi. — **Timár Erzsike.** Nem azon fordul meg, ki mentül előbb küldi be a megfejtést. Hiszen ez esetben a te fővárosi olvasó-társaid előnyben volnának, ez pedig ellenkezik az igazsággal. Hanem a sorsolás dönt, mint ahogy ezt az előző számnak ebből a rovatából meg is érthetted. Roszcsont Ferkéről meg a jelen való számban van üzenet. Csinos írásodban örömmel tellett. — **Bontz Edith és Renée.** Kedves elégtélelemre szolgál, hogy a »Kis Lap«-ból választott »Hamupipóke« előadásával szép erkölcsi és anyagi sikert arattatok. — **Foltiny testv.** Örvedő tudomásul veszem a bemutatkozást s a jeles osztályozást. Hát a »Merczike« miféle név? Fiút, leányt illet-e? S ha leányt, nem a spanyol *Mercedés*-nek becéző alakja? — **Bruoth János.** Az előző üzenet első fele neked is szól. — **Polyák László.** Majd virrad annak is, bár nem szívesen megyek bele. Mindig sok panasz, keserűség kelt a nyomán. — **Timár Stefánia.** Az elhasznált lev. bélyegeknél még mindig hasznát veszi az a kis

tanuló, akinek szánom. A nagyleányi sorhoz szerencsét kívánok. — **Winkler Tibor.** Csak dicséretre válik, hogy intésem fogott rajtad, még pedig gyökeresen, mert mostani írásod a multkorhoz képest úgy viszonylik, mint száz az egyhez. A rejtvényt bátran beküldheted. Ha megfelel, meg is jelen. Szerető jó szüleidet szívből köszöntöm. — **Forster Jolan.** A *cs, sz, zs, gy, ny, ty, ly* összetett betűk s csak *egy* betű-számba mennek. Ehhez képest igazítsd ki az elsőt, melyet közölni akarok. Részvéted jól esik. A baj már szünőben van. Bár élhetnék a kedves meghívással! — **Elek Lajoska.** A te meséd a régi aesopusi fabulának változata, még pedig nem szerencsés változata. Az előadás simaságát azonban dicsérhetem. Roszcsont Ferkével s Vad Laczival szeretnél levelezni? Kárba veszett fáradozás volna. Mert ahogy én ismerem azokat a vásott fiukat, nem is válaszolnának. Ezek a gyerekek különben sohasem nőnek nagyobbra. Váltig pajkos kis legények maradnak ők. — **Grosz Jenő.** Ha úgy vagy meggyőződve, hogy az az intés téged nem érinthet, akkor nyilván az a megrovott G. J. nem te vagy. Annyi idő után s akkora levélhalmaz mellett, mely azóta a kezemen átment, az egyes esetekre nincs módomban vissza emlékezni. — **Máder testv.** A kérdéseket nem értem. Hogy a »Forgó bácsi könyvtárában« egynél több könyv is van-e? Irjátok meg, hogyan gondoljátok. — **Geszner Olgicza.** Ugyan ird le nekem a bábuind influenzás szenvedéseit. Kérdésedre, hogy mikor nyersz könyvet te is, mit válaszoljak? Hát tudhatom én azt? — **Ponger József.** Meg volt már mondva több ízben, hogy a kiegészítendő szónak is értelmének köll lennie. *Eszka, ló* stb. érthetetlen csonkaságok. — **Kálmán Piroska.** Az ugró-rejtvényt besoroztam. — **Medveczky Sándorka.** Megrajzoltatom és közlöm. — **Grünwald Annika.** Már a közelgő új évnegyedben lesz részed a Roszcsont Ferke újabb rugaskodásaiban. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉST

szeretne folytatni *Jurenák Gizi* (Budapest, hol?) *Pap Lilikével.*

JÓ SZÍV.

Az Országos Gyermekek-védő Egyesületnek: *Bontz Edith és Renée*, mint a »Kis-Lap«-ban megjelent »Hamupipóke« cz. darab előadásának tiszta jövedelmét: 5 kor. (A közreműködők voltak: Szikszay Margit, Mihók Anna, Bontz Mártha, Bontz Edith, Bontz Renée, Valigurszky Béla, Valigurszky Antal, Bontz Sárika.) *Gál Pista és Jenő* 1 kor.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!

F. b.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.